

ระบำเหล็ยม เติง เติง

บทร้อง-ทำนอง-ทำรำ คักดี ส รัตนชัย

ค้นคว้า-เรียบเรียง อ.จิตตารีย์ ต้นสุรัตน์

ระบำเหล็ยม เติง เติง เป็นการจำลองวิถีชีวิตย้อนอดีตของเมืองเหนือ เมื่อ 60 ปี ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นยุควัฒนธรรมนำไทยสู่อารยะ อันเป็นเหตุการณ์ที่รัฐบาลยุคจอมพลแปลกพิบูลสงคราม สมัยนั้น ได้ให้ชาวไทยเปลี่ยนรูปการแต่งกาย จากแบบพื้นบ้านไปเป็นแบบอารยะประเทศ เช่นให้หญิงสวม หมวกแทนงอบหรือก๊อบ ให้เปลี่ยนจาก ผ้าถุง ผ้าซิ่นไปนุ่ง กระโปรง ส่วนผู้ชายให้นุ่งกางเกง(ทรง)แทน เตี่ยวสะดอ ให้ใส่เสื้อเชิ้ตเวลาออกนอกบ้าน ฯลฯ เป็นต้น เพื่อความมีวัฒนธรรมที่ดี รัฐบาลยุคนั้นจึง ได้นำเอาการรำไทแบบพื้นบ้าน มาปรับปรุงโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเชิดชูศิลปการรำไทให้มีแบบ แผนที่ดงามตามแบบนาฏศิลป์ไทย โดยนำเอาแม่ท่าในท่ารำแม่บทมากำหนดไว้เป็นแบบฉบับท่ารำ มาตรฐานและเรียกการรำไทเสียใหม่ว่า “รำวง” เมื่อปี 2478 มีการแต่งเพลง ขึ้นมาใหม่ 4 เพลง คือ เพลงงามแสงเดือน เพลงชาวไทย เพลงมาชิมารำ เพลงคืนเดือนงาย โดยมีผู้ประพันธ์ทำรำคือ หม่อม ต่วน (ครุฑกุลลักษณ์ ภัทรนาวิก) ครูมัลลี คงประภัทร์ และครูลมูล ยมะคุปต์ ต่อมา มีการแต่งเพลงใหม่ ขึ้นใหม่อีกหลายบท สมัยนั้นได้ส่งเสริมให้ข้าราชการและประชาชนฝึกฝนการรำวงแบบมาตรฐานขึ้น ทั่วประเทศ

ระบำเหล็ยมเติงเติง เป็นการจำลองวิถีชีวิตของชาวเหนือในยุครำวงด้วยเช่นกัน แพ้ชั้น การ แต่งกาย ตลอดจนดนตรีจะป็นมุมมองตามแบบท้องถิ่นเมืองเหนือ ทั้งท่วงทำนองและเนื้อหา โดยเฉพาะการกล่าวถึงความสนุกสนานรื่นเริงที่อบอวลด้วยบรรยากาศของความเสน่ห์หาอันสังเกตได้ จากแววตาของหนุ่มสาวที่ทอแสงเป็นประกายวูบวาบ...มาบเม็บในยามรำวงขณะนั้น จนขนาดว่าแสง วาบ...หรือแสงมาจากเพชรพลอยเครื่องประดับ ก็ยังมีเทียบเท่าแสงมาบตา(กระพริบตา)ของสาว ๆ... ปานนั้น เพลงเหล็ยม เติง เติง เป็นเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อใช้เป็นเพลงนำรายการของรายการศิลปนิทรรศา ประพันธ์บทเพลง และออกแบบท่ารำโดย อาจารย์คักดี รัตนชัย

ลักษณะและวิธีการแสดง แสดงเป็นคู่ๆ เน้นความสดใส น่ารักของนักแสดงที่เคลื่อนไหวตาม จังหวะเพลงอย่างง่าย ๆ ประกอบกับความสนุกสนานคึกครื้นของเสียงดนตรี

เพลงประกอบการแสดง เพลงเหล็ยมเติง เติง

การแต่งกาย ใส่เสื้อคอกระเช้า กระโปรงบาน สวมหมวก ใส่เครื่องประดับ โดยเฉพาะแหวน ใส่ทุกนิ้ว

ท่าออก (กระดิกนิ้วมืออวดแหวน)

วิ่งออกจากเวที โดยยกมือไว้ด้านหน้าให้สูงข้างต่ำข้าง หันหลังมือออกโชว์แขน เอียงศีรษะ
ทางมือต่ำ ขณะที่วิ่งกระดิกนิ้วไปด้วย แล้วมานั่งคุกเข่าหน้าเวที

เพลงเหลี่ยม เติง เติง

เหลี่ยม เติง เติง กับไส โยง โยง
บ่เท่าตำลูกแมวโพรง ตอนดึก ๆ เป็นไฟ
ต่อฮื้อแสงหิงห้อย เป็นร้อยส่องยองโย
ถ้าบ่ใจไฟจริง ก็มีอก มิง มิง มอง มอง
มาบเม็บแก้วแสง เพ็ชรงามน้ำแต่
บ่เท่ามาบตำแล ไปสุดฮ่อมสุดกอง
มาบเม็บงามจาใต้ บ่เท่าอกใจ มิง มอง
แก้วธรรมดาใส่ส่อง ม่วนตำ มิง มิง มง มง
แก้วธรรมดาใส่ส่อง ม่วนตำ มิง มิง มง มง
เหลี่ยม เติง เติง กับไส โยง โยง (ดนตรี)
(ซ้ำ*).....

ทำออก (กระดิกนิ้วมืออวดแหวน)

วิ่งออกจากเวที โดยยกมือไว้ด้านหน้าให้สูงข้างต่ำข้าง หันหลังมือออกโชว์แหวน เอียงศีรษะทางมือต่ำ ขณะที่วิ่งกระดิกนิ้วไปด้วย แล้วมานั่งคุกเข่าหน้าเวที

ท่าที่ 1 - เหลี่ยม เติง เติงกับไส โยง โยง

จิบมือทั้งสองข้างจากหน้าตัก
ม้วนมือเข้าหาลำตัว

แล้วคลายมือจีบออก

ม้วนมือกลับเข้าหาตัว
คลายจีบออก แล้วนำ
มือมาประกบกันใกล้อก

ท่าที่ 2 – บ่เท่าตาลูกแมวโพรง ตอนตึกๆ เป็นไฟ

ใช้มือประกบไว้แก้มขวา เอียงศรีษะด้านขวา
แล้วบิดมือ ทั้งสองที่ประกบกันอยู่มาอยู่ข้าง
แก้มด้านซ้าย เปลี่ยนสลับข้างกันตามจังหวะ
7 ครั้ง

ท่าที่ 3 – ต่ออ้อแสงหิงห้อย เป็นร้อยสองของใย ถ้าบ่ใจไฟจริง

- ต่ออ้อแสงหิงห้อย นำมือซ้ายจีบอยู่ข้างหน้าระดับเอว
มือขวาตั้งวงระดับศรีษะ เอียงศรีษะทางมือสูง
- เป็นร้อยสองของใย วาดมือซ้ายไปตั้งวงด้านขวา
มือขวานำมาจีบที่ด้านหน้าตรงเอว
- ถ้าบ่ใจไฟจริง ทำท่าเหมือน - ต่ออ้อแสงหิงห้อย
ทำสลับด้านขวา - ซ้าย - ขวา

ท่าที่ 4 – ก็มีอก มิง มิง มอง มอง

จับหงายด้านหน้าระดับเอวแล้วยกมือจับ
ออกจากก้นแล้ว วาดมือโค้งขึ้นไปตั้งวงอยู่
เหนือศรีษะ โยกตัวไปมา 3 ครั้ง เป็นจังหวะ

**ท่าที่ 5 - มาบเมืบแก้วแสงเพชรงามน้ำเต้า บ่เท่ามาบตำแลไปสุด
ฮ่อมสุดกอง**

มือซ้ายตั้งวงเหยียดแขนตรงไปข้างหน้า
มือขวาจับอยู่ข้างๆ ซักมือเข้า - ออกสลับกัน
เปลี่ยนจับ - ตั้งวง (ซ้ายจับ - ขวาทตั้งวง -
ขวาทตั้งวง - ซ้ายจับ) 8 ครั้ง โยกตัวตามจังหวะ

- บ่เท่ามาบตำแลไปสุดฮ่อมสุดกอง
แยกตัวออกจากกันหันหลังชนกัน

ท่าที่ 6 มาบเมืบงามจาใต้ บ่าเท่าอกใจมิงมองแก้วธรรมดาใสสอง มาบตำมิงมิง มง มง

นั่งซ้อนหลังกัน เอียงตัวคนละด้าน แบนมือไขว้หลังมือหันไปทางคู่ และวกระดิก นิ้วมือ (ทำท่า
อวดแหวน) โยกตัวมองกันเป็นจังหวะพร้อมทั้งเปลี่ยนให้มือจากสูง - ต่ำ สลับกัน

- แก้วธรรมดาใสสอง มาบตำมิง มิง มง มง ทำท่าเดิม

เพลงช้า (มาบเม็บแก้วแสง.....มิง มิง มง มง) ทำท่าเหมือนเดิม

ท่าที่ 7 ดนตรี

ลูกขึ้นยืน พร้อมทั้งจับมือด้านหน้าระดับเอวทั้งสองมือ แล้วโบกมือจับให้แยกออก พร้อมกันทั้งสองมือ แล้วปล่อยจับออก ยืนมือด้านหน้าเข้าหากัน มือด้านนอกยกสูงเหนือศรีษะ เอียงศรีษะด้านมือสูง

ท่าที่ 8 – เหลี่ยมเตง เตงกับไสโยง โยง

หันหน้าเข้าหากัน แล้วทำเหมือนท่าที่ 1

- บ่เท่าตำลูกแมวโพรง ตอนตึกๆ เป็น

ทำเหมือนท่าที่ 2 เดินเป็นวงกลม หมุนสลับกัน

ท่าที่ 9 – ต่อฮื้อแสงหิงห้อย เป็นร่อนสองยองโย ถ่าบใจไฟจริง ก็มือก มิง มิง มองมอง

- ต่อฮื้อแสงหิงห้อย เป็นร่อนสองยองโย

ถ่าบใจไฟจริง

ท่าเหมือนท่าที่ 3 เดินหมุนสลับกัน

- ก็มือก มิง มิง มอง มอง

ท่าเหมือนท่าที่ 4 แล้วเดินหมุน

สลับกัน

ดนตรี

ท่าเหมือนท่าที่ 7 เดินหมุนสลับกัน

ท่าที่ 10 – เหลี่ยมเตง เตงกับไส โยง โยง

แล้วใช้มือด้านในจับกัน เดินลอดมือที่จับกันทีละคน กลับมายืนหันหน้าออกมาเวที
อย่างเดิม

ท่าที่ 11 – ท่าตำลูกแมงโพรง ตอนตึกๆ เป็นไฟ

ยืนขึ้น ทำมือเหมือนท่าที่ 2 แล้วเดินไปทางซ้ายทั้งคู่

ท่าที่ 12 – ต่อฮื้อแสงหิงห้อง.....มาบตำ มิง มิง มง มง

ท่าท่าเหมือนท่าที่ 3

ท่าที่ 13 – มาบเม็บแก้วแสงเพ็ชรงามน้ำแต่ บ่ท่ามาบตำแล ไปสุดฮ้อมสุดกอง

ท่าทำบิดบัวบานเดินสลับที่กัน

- บ่เท่ามาบตาแลไปสุดห้อมสุดกอง

ท่าทำเหมือนท่าที่ 2 เดินไปด้านซ้ายทั้งคู่

ท่าที่ 14 – มาบเมืงงามจาใต้ บ่เท่าอกใจมิงมอง

ท่าเหมือนท่าที่ 5

ท่าที่ 15 – แก้วธรรมดาใส่อง มาบตำมิงมิง มอง มอง

ท่าเหมือนท่าที่ 6

ท่าที่ 16 – เหลี่ยมเต็ง เต็งกับไสโยง โยง

ท่าเหมือนท่าที่ 1

ท่าที่ 17 – ดนตรี

ท่าเหมือนท่าที่ 4

ท่าที่ 18

คนนั่งลุกขึ้นยืน วาดมือทั้งสองผ่านศรีษะ วิ่งโบกมือด้านซ้าย - ขวาออกจากเวทีคนยืนโบกมือ
วิ่งตามกันไป

